

SUY NIỆM TIN MỪNG CHÚA NHẬT

*

Ngày 26-2-2017

Chúa nhật 8 Thường niên

Đừng lo lắng

LỜI CHÚA: Mt 6, 24-34

Khi ấy, Chúa Giêsu phán cùng các môn đệ rằng: “Không ai có thể làm tôi hai chủ: vì hoặc nó sẽ ghét người này, và yêu mến người kia, hoặc nó chuộng chủ này, và khinh chủ nọ. Các con không thể làm tôi Thiên Chúa và tiền của được. Vì thế Thầy bảo các con: Chớ áy náy lo lắng cho mạng sống mình: lấy gì mà ăn; hay cho thân xác các con: lấy gì mà mặc. Nào mạng sống không hơn của ăn, và thân xác không hơn áo mặc sao?”

Hãy nhìn xem chim trời, chúng không gieo, không gặt, không thu vào lẫm, thế mà Cha các con trên trời vẫn nuôi chúng. Nào các con không hơn chúng sao? Nào có ai trong các con lo lắng áy náy mà có thể làm cho mình cao thêm một gang được ư? Còn về áo mặc, các con lo lắng làm gì? Hãy ngắm xem hoa huệ ngoài đồng, coi chúng mọc lên thế nào? Chúng không làm lụng, không canh cửi. Nhưng Thầy nói với các con rằng: Ngay cả Salomon trong tất cả vinh quang của ông, cũng không phục sức được bằng một trong những đoá hoa đó. Vậy nếu hoa cỏ đồng nội, nay còn, mai bị ném vào lò lửa, mà còn được Thiên Chúa mặc cho như thế, huống chi là các con, hỡi những kẻ kém lòng tin.

Vậy các con chớ áy náy lo lắng mà nói rằng: Chúng ta sẽ ăn gì, uống gì, hoặc sẽ lấy gì mà mặc? Vì chưng, dân ngoại tìm kiếm những điều đó. Nhưng Cha các con biết rõ các con

(xem tiếp trang 2)

Lễ an táng Đức cha Phaolô Nguyễn Văn Hoà

nhập quan cho Đức cha. Đến 8g30, linh cửu Đức cha Phaolô được di quan từ Toà giám mục về Nhà thờ chính toà để cử hành Thánh lễ an táng.

Nhà thờ chính toà Nha Trang hôm nay trầm mặc u buồn với những băng-rôn, những đài hoa tím, trắng xen lẫn với cờ tang; nhưng cũng thật ấm cúng vì tình

huynh đệ yêu thương nơi mọi thành phần Dân Chúa từ nhiều nơi và quý ân nhân, thân nhân của Đức cha Phaolô cùng với cộng đoàn dân Chúa giáo phận Nha Trang quây quần hiệp dâng Thánh lễ lần cuối và tiễn biệt Đức cha kính yêu. Tại cung thánh của ngôi nhà thờ này, biết bao lần Đức cha Phaolô đã chủ sự thánh lễ, hôm nay ngài hiện diện giữa cộng đoàn như một cửa lễ tốt lành dâng lên Chúa. Bài thánh ca “Trăm triệu

(xem tiếp trang 3)

Các bổ nhiệm mới ở Toà Thượng thẩm Rota cho thấy tính phổ quát của Giáo hội

WHĐ (18.02.2017) – Ngày thứ Tư 15-02 vừa qua, Đức Thánh Cha Phanxicô đã bổ nhiệm 3 ba vị Hồng y thuộc các châu lục và các nền văn hoá khác nhau vào chức vụ luật sư Toà Thượng thẩm Rota: Đức hồng y Oswald Gracias, Tổng giám mục Mumbai (Ấn Độ); Đức hồng y Lluís Martínez Sistach, nguyên Tổng giám mục Barcelona (Tây Ban Nha); và Đức hồng y Bechara Boutros al-Rahi, O.M.M., Thượng phụ Antioch, nghi lễ Maronites (Liban).

Trả lời phỏng vấn của *Zenit* về ý nghĩa của sự bổ nhiệm này, bà Paloma Garcia Ovejero, Phó Giám đốc Phòng Báo chí Toà Thánh, nói rằng đây không phải là một “vinh dự” đơn thuần nhưng là một “nhiệm vụ thực tế”: “Rõ ràng, Đức Thánh Cha tiếp tục ý tưởng của ngài về việc trợ giúp ‘Giáo hội hoàn vũ’, vì ngài đã uỷ thác cho ba vị hồng y những ‘vai trò đầy tin tưởng’, chính Đức hồng y Gracias còn là thành viên của Hội đồng Hồng y tư vấn.

Vì thế chúng ta thấy được tính phổ quát hơn nữa của Toà Thượng thẩm Rota, một toà án phúc thẩm, đặc biệt trong các vụ án tuyên bố hôn nhân vô hiệu.

Ngoài ra mới đây, vào ngày 21-01-2017, khi ngỏ lời với các thẩm phán và luật sư của Toà Thượng thẩm Rota nhân dịp khai mạc Năm tư pháp mới của Giáo hội, Đức Thánh Cha đã kêu gọi phải chuẩn bị hôn nhân cách kỹ lưỡng, để tránh xảy ra những “cuộc hôn nhân vô hiệu và bấp bênh”, và ngài cũng đề nghị có sự đồng hành sau hôn nhân.

(xem tiếp trang 2)

SUY NIỆM TIN MỪNG CHÚA NHẬT

cần đến những điều đó. Tiên vàn các con hãy tìm kiếm nước Thiên Chúa và sự công chính của Người, còn các điều đó, Người sẽ ban thêm cho các con. Vậy các con chớ áy náy lo lắng về ngày mai. Vì ngày mai sẽ lo cho ngày mai. Ngày nào có sự khốn khổ của ngày ấy”.

SUY NIỆM

Dường như sự tiến bộ về nhiều lãnh vực không làm con người trên thế giới cảm thấy thanh thản hơn. Trái lại, nó tạo ra những mối lo âu mới, khiến con người sống trong trạng thái bất an, căng thẳng. Bao nhiêu triệu người phải đối mặt với nạn thất nghiệp do khủng hoảng, với nạn đói và thiếu nước, với những bệnh mới chưa có thuốc chữa. Bao nhiêu triệu gia đình sống trong bạo hành, bị tan vỡ; giới trẻ bơ vơ, rơi vào nghiện ngập dưới đủ mọi hình thức. Con người phải sống trong một thiên nhiên bị khai thác đến cạn kiệt, nên thiên nhiên tốt lành lại trở nên kẻ thù đe dọa con người. Các nước lớn phải chạy đua vũ trang để giữ vị thế quân sự. Nói chung người giàu, kẻ nghèo, nước giàu, nước nghèo đều không sao thoát được nỗi lo âu trước tương lai với bao bài toán mới chưa có lời giải đáp.

Cách nay hai ngàn năm, Đức Giêsu đã dạy môn đệ Ngài đừng lo. Xem ra nỗi lo âu đã có từ xa xưa rồi. Người xưa cũng phải lo những nhu cầu căn bản: lo ăn, lo mặc (c. 25). Đức Giêsu mời môn đệ nhìn ngắm những đàn chim trời (c. 26). Chúng có vẻ thảnh thơi, không vất vả làm việc, cũng không tích trữ. Nhưng chúng vẫn sống no đủ, vì được Cha trên trời dưỡng nuôi. Ngài còn mời môn đệ nhìn ngắm những bông huệ ngoài đồng (c. 28), ngắm vẻ đẹp của chiếc áo Thiên Chúa mặc cho chúng, đơn sơ nhưng sang trọng hơn cả áo vua Salomon. Khi ngắm chim trời và hoa huệ, ta sẽ thấy lòng nhẹ nhàng, thư thái, vì Cha quan tâm săn sóc đến cả những sinh vật bé bỏng và tầm thường. Khi biết mình có giá trị hơn chúng nhiều, được Cha quý hơn nhiều, chúng ta được giải phóng khỏi nỗi lo canh cánh về đời sống vật chất.

(xem tiếp trang 3)

Hội đồng Hồng y tư vấn kết thúc Khoá họp thứ 18

WHĐ (16.02.2017) – Khoá họp thứ 18 của Hội đồng Hồng y tư vấn nhóm họp từ thứ Hai 13-02 đã kết thúc vào chiều thứ Tư 15-02-2017 vừa qua.

Phát biểu tại cuộc họp báo diễn ra sau khi Khoá họp kết thúc, bà Paloma Garcia Ovejero, Phó Giám đốc Phòng Báo chí Tòa Thánh, cho biết trong Khoá họp này Đức Thánh Cha Phanxicô và Hội đồng Hồng y tư vấn đã tiếp tục thảo luận về việc cải tổ Giáo triều.

Bà Ovejero nói Đức Thánh Cha đã tham dự tất cả các phiên họp của Hội đồng, trừ buổi sáng thứ Hai để tiếp các giám mục Costa Rica viếng thăm *Ad limina* và sáng thứ Tư để chủ sự buổi tiếp kiến chung hằng tuần.

Phần lớn thời gian của Khoá họp dành cho việc tiếp tục xem xét các cơ quan khác nhau của Giáo triều, vốn là đề tài của các Khoá họp trước, theo quan điểm của Tông hiến mới. Khoá họp lần này đặc biệt chú ý đến Bộ Loan báo Tin mừng cho các Dân tộc (Bộ Truyền giáo); Bộ các Giáo hội Đông phương; và Hội đồng Toà Thánh về Đối thoại Liên tôn.

Hội đồng Hồng y tư vấn cũng khởi sự xem xét “sứ vụ phục vụ Công lý”, và dành thời gian đáng kể cho các Toà án: Tòa Ân Giải, Tối cao Pháp viện Tòa Thánh và Tòa Thượng Thẩm Roma.

Các vị Hồng y tư vấn cũng xem xét tiến trình tuyển chọn các ứng viên lên chức giám mục.

Như thường lệ tại các Khoá họp của Hội đồng hồng y tư vấn, Đức hồng y George Pell, Chủ tịch Quốc vụ viện Kinh tế, đã thông tin cho Hội đồng những điểm mới nhất liên quan đến các vấn đề kinh tế của Toà Thánh; và Đức ông Dario Viganò, Quốc vụ viện Truyền thông, tường trình về tiến độ cải tổ hệ thống truyền thông của Toà Thánh.

Ngoài việc thảo luận về vấn đề hợp nhất Đài phát thanh Vatican và Trung tâm Truyền hình Vatican thuộc Quốc vụ viện Truyền thông, Đức ông Viganò cũng nói rằng Phủ Quốc vụ khanh Toà Thánh, Quốc vụ viện Kinh tế, APSA (Văn phòng Quản trị tài sản Tông Tòa), và Phòng Nhân sự Toà Thánh đã khởi động các cuộc họp để cùng tham gia giai đoạn cải tổ mới này.

Ngoài ra, kế hoạch tái cấu trúc các tần số của Đài phát thanh Vatican

và các chính sách mới đối với các mạng xã hội cũng được trình bày trong Khoá họp. Cuối cùng, Hội đồng thảo luận về dự án khởi sự cải tổ nhà xuất bản Vatican, *Libreria Editrice Vaticana*.

Cũng nên nhắc lại: Hội đồng Hồng y tư vấn gồm 9 vị Hồng y: *Giuseppe Bertello*, Chủ tịch Phủ Thống đốc Thành quốc Vatican; *Francisco Javier Errázuriz Ossa*, nguyên Tổng giám mục Santiago de Chile, Chile; *Oswald Gracias*, Tổng giám mục Bombay, Ấn Độ; *Reinhard Marx*, Tổng giám mục München và Freising, Đức; *Laurent Monsengwo Pasinya*, Tổng giám mục Kinshasa, Cộng hoà Dân chủ Congo; *Sean Patrick O'Malley*, O.F.M. Cap, Tổng giám mục Boston, Hoa Kỳ; *George Pell*, Chủ tịch Quốc vụ viện Kinh tế; *Oscar Andres Rodriguez Maradiaga*, S.D.B., Tổng giám mục Tegucigalpa, Honduras và *Pietro Parolin*, Quốc vụ khanh Toà Thánh.

Hội đồng Hồng y tư vấn sẽ nhóm Khoá họp tiếp theo vào các ngày từ 24 đến 26 tháng Tư 2017. ■

Các bổ nhiệm mới ở Toà Thượng thẩm Rota...

Về bản chất, Toà Thượng thẩm Rota là một toà án phúc thẩm, một đảng với tư cách toà cấp hai, xử các vụ án đã được xét xử bởi các toà án thông thường (của giáo phận) mà đơn kháng án tại các toà này đã bị bác, đặc biệt là các đơn xin nhìn nhận tính vô hiệu của hôn nhân. Đây cũng là cấp phúc thẩm của Toà án Giáo hội ở thành phố Vatican.

Đảng khác, Toà Thượng thẩm Rota cũng xử –ở cấp ba và là cấp cuối cùng–, các vụ án đã được các toà phúc thẩm khác xét xử (hoặc ở cấp bốn, chẳng hạn sau khi Toà Thượng thẩm của Toà Sứ thần Toà Thánh ở Tây Ban Nha –là một toà kháng án cấp ba tại Tây Ban Nha– đã xét xử). ■

(Theo Zenit)

Lễ an táng Đức cha Phaolô Nguyễn Văn Hoà

lời ca” do chính Đức cha sáng tác vang lên như tiếng của ca đoàn các thiên thần cùng với Đức cha Phaolô và cộng đoàn dâng lời tụng hô tạ ơn Thiên Chúa.

Thánh lễ an táng do Đức hồng y Phêrô Nguyễn Văn Nhơn, Tổng giám mục Hà Nội, chủ tế. Đồng tế có Đức cha Giuse Nguyễn Chí Linh, Chủ tịch Hội đồng Giám mục Việt Nam; Đức Tổng giám mục Leopoldo Girelli, Đại diện Toà Thánh không thường trú tại Việt Nam; cùng với 25 Giám mục của các giáo phận và nhiều linh mục trong và ngoài giáo phận Nha Trang. Đông đảo tu sĩ các dòng tu và giáo dân từ nhiều nơi đã đến hiệp dâng Thánh lễ cầu nguyện cho Đức cha Phaolô.

Trước khi bước vào Thánh lễ, cha Gioan Baotixita Ngô Đình Tiến, Giám đốc Đại chủng viện Sao Biển, tuyên đọc tiểu sử và di chúc của Đức cha Phaolô; sau đó một linh mục đọc các điện văn phân ưu của Đức Thánh Cha Phanxicô và của một số cơ quan Toà Thánh. Đức hồng y Phêrô thay mặt Hội đồng Giám mục Việt Nam chia sẻ niềm thương nhớ Đức cha Phaolô: ngài là một người cha, một người thầy và một người bạn trong hàng Giám mục. Đức cha ra đi là một mất mát lớn đối với Giáo hội Công giáo Việt Nam và nhất là với giáo phận Nha Trang, nhưng trong niềm tin vào Lòng Chúa thương xót, chúng ta tin chắc

linh hồn của ngài sớm được hưởng tôn nhan Chúa.

Trong bài giảng lễ, Đức hồng y Phêrô ca ngợi Đức cha Phaolô là vị mục tử hết lòng yêu mến Lời Chúa nên đã có sáng kiến nuôi dưỡng dân Chúa bằng Lời Chúa qua các Bài ca ý lược: “Từ năm 1978, Đức cha Phaolô đã có sáng kiến cho cả giáo phận mỗi Chúa nhật công bố Lời Chúa, học và sống Lời Chúa mà chúng ta gọi là Bài ca ý lược; mà cho tới ngày hôm nay, lời Chúa được tuyển chọn trong ngày Chúa nhật và được lặp đi lặp lại trong cả tuần như thế để nuôi dưỡng dân Chúa. Tôi nghĩ phải có một niềm tin và một cảm nghiệm sâu xa chứ không phải chỉ là một nhạc sĩ. Mà người nhạc sĩ này đã bị hấp hồn, đã được gọi ý từ Lời Chúa để có thể kiên trì trong mấy năm trời để làm các bài ca Ý Lược Sống để nuôi dưỡng cộng đoàn dân Chúa trong giáo phận. Và cũng vì chính ngài cũng hiểu được rằng ngài cũng phải theo gương của Chúa nên ngài đã cần mẫn, đã nhịn nhục, chịu khó để nuôi dưỡng dân Chúa. Không phải chỉ là một cộng đoàn nhưng là tất cả những ai mà ngài đã được sai đến để phục vụ”.

Vị mục tử-nhạc sĩ ấy còn đóng góp cho kho tàng thánh nhạc Việt Nam những bài hát đơn sơ và rất tâm tình: “Đường như ngày nay nơi nào hát “Trăm triệu lời ca” thì dứt khoát

(xem tiếp trang 4)

Đức giáo hoàng Phanxicô sẽ viếng thăm nhà thờ Anh giáo ở Roma

WHĐ (21.02.2017) – Giám đốc Phòng Báo chí Tòa Thánh, ông Greg Burke, đã xác nhận rằng Đức giáo hoàng Phanxicô sẽ đến thăm Nhà thờ “Các Thánh” của Anh giáo ở Roma vào Chúa nhật 26 tháng Hai sắp tới.

Cuộc viếng thăm của Đức giáo hoàng diễn ra trong bối cảnh của một chương trình Đại kết kỷ niệm 200 năm ngày Giáo hội Anh giáo cử hành phụng vụ lần đầu tiên ở Roma (27 tháng Mười 1816).

Đức giáo hoàng Phanxicô là vị giáo hoàng đương nhiệm đầu tiên đến thăm một nhà thờ Anh giáo trong giáo phận Roma. Hoạt động đại kết này sẽ gồm một buổi hát Kinh Chiều của phụng vụ Anh giáo; trước đó có

ngghi thức làm phép bức tranh icôn “Đức Kitô Cứu Thế” do họa sĩ người Anh Ian Knowles thực hiện để kỷ niệm 200 năm ngày phụng vụ Anh giáo được cử hành lần đầu tiên ở Roma.

Trong cuộc viếng thăm này của Đức giáo hoàng Phanxicô, cũng sẽ diễn ra lễ kết nghĩa giữa giáo xứ “Các Thánh” của Anh giáo với giáo xứ

(xem tiếp trang 4)

SUY NIỆM TIN MỪNG CHÚA NHẬT

Thật ra kitô hữu không phải là người ngây thơ, không biết lo. Họ cũng chẳng phải là hoa huệ hay chim trời sống vô tư, thụ động. Kitô hữu cũng phải lo: lo liệu, lo toan, thậm chí lo xa nữa. Nhưng họ lo mà như không lo, lo trong bình an thanh thần, vì đó là cái lo của một người con biết Cha trên trời đã lo cho mình, biết Cha thấu rõ nhu cầu thầm kín của mình và sẽ cung cấp đủ (cc. 32-33). Đó không phải là cái lo âu, lo lắng xao xuyến, hay lo sợ bồn chồn của người dân ngoại không có đức tin (cc. 30. 32). Nhưng đó là cái lo của một người con có tinh thần trách nhiệm. Kitô hữu không phải là kẻ ăn xổi ở thì, sống chỉ biết hôm nay. Nhưng họ lại không để mình bị nỗi lo âu về ngày mai đè nặng, đơn giản vì tương lai của họ ở trong tay Thiên Chúa.

Sống tin thác vào sự quan phòng của Chúa không phải là khoan tay nhưng là nỗ lực làm mọi sự hết mình trong bình an. Hãy để mọi nỗi lo toan của ta ở dưới và ở sau nỗi lo toan về Nước Chúa. Hãy để cho đời mình chỉ phụng sự một chủ là Thiên Chúa (c. 24). Khi dành ưu tiên cho Thiên Chúa, ta sẽ thấy mình chẳng thiếu gì.

CẦU NGUYỆN

Lạy Chúa Giêsu,
xưa Chúa đã sai các môn đệ ra khơi thả lưới,
nay Chúa cũng sai chúng con đi vào cuộc đời.

Chúng con phải đối diện với bao thách đố của cuộc sống, của công ăn việc làm, của gánh nặng gia đình, của nghề nghiệp chuyên môn.

Xin đừng để chúng con sa vào cạm bẫy của vật chất và quyền lực, nhưng cho chúng con giữ nguyên lý tưởng thuở ban đầu, lý tưởng phục vụ quê hương và Hội Thánh.

Lạy Chúa Giêsu,
xin dạy chúng con sống thực tế, nhưng không thực dụng;
biết xoay sở nhưng không mưu mô;
lo cho tương lai cá nhân, nhưng không quên bao người bất hạnh cần nâng đỡ.

(xem tiếp trang 4)

SUY NIỆM TIN MỪNG CHÚA NHẬT

Giữa cơn lốc của trách nhiệm và công việc, giữa những xô xé trước bao lựa chọn, xin cho chúng con biết tìm những phút giây trầm lắng, để mức lấy ánh sáng và sức mạnh, để mình được thật là mình trước mặt Chúa.

Nhờ lời Đức Trinh Nữ Maria chuyển cầu, xin cho chúng con thật sự trở nên chứng nhân, làm tất cả để Thiên Chúa được tôn vinh, và phẩm giá con người được tôn trọng. Amen. ■

Lm Anton Nguyễn Cao Siêu, SJ

Đức giáo hoàng Phanxicô sẽ viếng thăm nhà thờ Anh giáo ở Roma

“Các Thánh” (*Ognissanti*) của Công giáo. Nhà thờ Công giáo “Các Thánh” trên đường Appia, Roma, là nhà thờ tước hiệu của Đức hồng y Walter Kasper, nguyên Chủ tịch Hội đồng Toà Thánh về Hiệp nhất các Kitô hữu. Tại nhà thờ này, ngày 07-03-1965, vào Chúa nhật thứ nhất Mùa Chay, lần đầu tiên Thánh lễ được cử hành bằng ngôn ngữ địa phương (tiếng Ý) do Đức giáo hoàng Phaolô VI, sau cuộc cải tổ phụng vụ của Công đồng Vatican II.

Cũng trong cuộc viếng thăm nhà thờ “Các Thánh” của Anh giáo, Đức giáo hoàng Phanxicô sẽ có một bài giảng và trả lời các câu hỏi của các tín hữu Anh giáo.

***

Nhận định về chuyến viếng thăm của Đức giáo hoàng đến ngôi nhà thờ Anh giáo này, Đức hồng y Kasper nói sự kiện này cho thấy “sự phát triển của mối quan hệ giữa Công giáo và Anh giáo” sẽ tiến thêm một bước. Sự hiện diện của Đức giáo hoàng với tư cách Giám mục Roma là “điều rất có ý nghĩa”. “Đối với tôi, đó là một sự kiện hết sức vui mừng”, sẽ giúp đẩy mạnh các mối quan hệ đại kết. Những mối quan hệ ấy không chỉ phát triển qua việc đối thoại thần học, mặc dù điều đó là quan trọng, mà còn qua những tiếp xúc cá nhân và đặc biệt là bằng cách cùng nhau cầu nguyện.

Lễ an táng Đức cha Phaolô Nguyễn Văn Hoà

đều nghĩ đến Đức cha Phaolô Nguyễn Văn Hoà”. Đặc biệt, không thể nói về Đức cha Phaolô mà không nhắc đến bộ lễ Seraphim: “*Có thể nói cả Giáo hội Việt Nam mang ơn ngài mỗi lần hát bộ lễ Seraphim. Bộ lễ đơn giản cảm hứng từ bình ca nhưng xuất phát từ lòng yêu mến Giáo hội*”. Thế nhưng Đức cha Phaolô lại một con người rất khiêm tốn: “*Khi đón nhận bản văn mới, ngài là người đầu tiên, ngài trung thành và sửa chữa ngay cả bộ lễ đó và đặc biệt trong Kinh Tin Kính. Tôi thấy rằng một tâm hồn như vậy thì phải là một tâm hồn rất là khiêm tốn, rất là tin tưởng bằng không thì khẳng định tôi đã viết như thế là như thế. Cũng may là ngài đã thích ứng tất cả những điều đó để khi chúng ta hát thì chúng ta tin rằng chúng ta vừa diễn tả vẻ đẹp đồng thời chúng ta cũng trung thành với những giáo huấn của Hội thánh*”.

Và Đức hồng y Phêrô tóm kết cuộc đời của người mục tử đã chọn câu “*Trong tinh thần và chân lý*” làm châm ngôn cho sứ vụ giám mục của mình: “*Cuộc đời của ngài là một cuộc đời đi tìm kiếm chân lý. Sự tìm kiếm đó đã thể hiện trong cuộc đời dâng hiến của ngài như được soi sáng bởi Chúa Thánh thần. Vì thế cho nên ngày hôm nay chúng ta có thể tin rằng ngài nghỉ bình an trong Chúa và ngài đồng thời trở nên sự trợ lực, sự trợ lực cho tất cả chúng ta, cách riêng cho Đức cha Giuse, các linh mục, tu sĩ và giáo dân của giáo phận Nha Trang*”.

Sau lời nguyện hiệp lễ, Đức Tổng giám mục Leopoldo Girelli đã ngỏ lời chia buồn với Giáo hội tại Việt Nam, cách riêng với giáo phận Nha Trang.

Tiếp đó, Đức cha Giuse Võ Đức Minh, giám mục giáo phận Nha Trang, đã cùng với Đức cố giám mục Phaolô dâng lời tạ ơn Thiên Chúa, bày tỏ

tâm tình tạ ơn tổ tiên và tổ quốc Việt Nam thân yêu, tạ ơn vùng đất đã sinh thành, dưỡng dục ngài; tạ ơn đồng bào mọi giới đã yêu thương ngài; tri ân Đức giáo hoàng Phaolô VI – là vị chân phước đã tuyển chọn ngài lên chức Giám mục – và các Đức giáo hoàng kế nhiệm, cùng với các Thánh bộ và các Cơ quan của Toà thánh; tri ân Hội đồng Giám mục Việt Nam đã dành cho ngài “những điều kiện và hoàn cảnh tốt nhất để sống tình hiệp thông trọn vẹn và cống hiến tất cả khả năng và tình yêu thương của ngài đối với lịch sử Dân Chúa tại Việt Nam, góp phần vào sứ mạng của Tin mừng là yêu thương và phục vụ Quê hương Dân tộc Việt Nam”.

Lời cảm ơn cũng được gửi đến “mọi thành phần Dân Chúa, cách riêng Dân Chúa trong gia đình giáo phận Nha Trang, giáo phận Phan Thiết, giáo phận Ban Mê Thuột và giáo phận Đà Lạt; đến các vị Bề trên và tu sĩ các Hội Dòng, Đại chủng viện Sao Biển, Chủng viện Lâm Bích, Bệnh viện Khánh Hoà, các vị trong Ban giám đốc, các bác sĩ, y tá và mọi người, cách này, cách khác đã chăm sóc, phục vụ Đức cha Phaolô; cảm ơn tất cả mọi người, các ân nhân và thân nhân, các đoàn thể đã tổ chức mọi việc hậu sự cho ngài”.

Đức giám mục giáo phận Nha Trang cũng không quên “cảm ơn Chính phủ, Ban Dân vận, Ban Tôn giáo, cũng như các vị lãnh đạo Chính quyền, các Ban ngành đoàn thể tỉnh Khánh Hoà, tỉnh Ninh Thuận, Thành phố Nha Trang; các vị lãnh đạo Phật Giáo, Tin Lành ở Khánh Hoà, đã quan tâm khi Đức cha Phaolô còn sống và đã đến kính viếng trong nghi lễ an táng ngài”.

Tiếp theo, cha Tổng đại diện giáo phận Nha Trang thay mặt toàn giáo phận đọc diếu văn tri ân và tiễn biệt Đức cha Phaolô. Và cuối cùng, Đức Tổng giám mục Giuse Nguyễn Chí Linh cử hành nghi thức tiễn biệt.

***

Sau nghi thức làm phép phần mộ trước tượng đài Đức Mẹ Lộ Đức, bên phía quảng trường Ave Maria do Đức cha Giuse Võ Đức Minh cử hành, Đức cha Phaolô Nguyễn Văn Hoà – vị mục tử đã coi sóc giáo phận Nha Trang trong khoảng thời gian dài hơn phân nửa thời gian giáo phận này được thành lập và phát triển (1957-2017) – đã an nghỉ trong Chúa chờ ngày phục sinh, trong tâm tình tiếc thương và kính trọng của mọi người tham dự. ■